

สามนางฟ้าโลภโลกนิเวศลิษฐ์: วิเคราะห์บทบาททางเพศของฮีโร่หญิง

Coppelion: An analysis of Female Heroes' Gender Roles in Action Japanese Cartoon

อรนัดดา จันทร์เจริญฤทธิ์ (Ornadda Chancharoenrith)* ดร. โกศุม โอมพรนุวัฒน์ (Kosum Omphornuwat)**

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาหนังสือการ์ตูนญี่ปุ่นประเภทแอคชั่นที่มีตัวละครฮีโร่เป็นผู้หญิง มุ่งเน้นการถ่ายทอดและสร้างอุดมการณ์บทบาททางเพศผ่านตัวละครหลักหญิง เรื่อง Coppelion โดยใช้กรอบแนวคิดเรื่องอุดมการณ์และบทบาททางเพศในการวิเคราะห์การเล่าเรื่อง องค์ประกอบต่างๆ ของตัวบท เพื่อสะท้อนให้เห็นถึงการนำเสนอบทบาทของผู้หญิงในสถานะของการเป็นตัวละครฮีโร่ในหนังสือการ์ตูนญี่ปุ่นประเภทแอคชั่น จากการศึกษาพบว่า การ์ตูนเรื่อง Coppelion มีการนำเสนอภาพของผู้หญิงให้ดูแข็งแรง กล้าหาญ คอยช่วยเหลือผู้อื่น ซึ่งหากมองเพียงผิวเผินแล้วผู้หญิงเสมือนได้รับการยกสถานะมากขึ้นตามยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงไป แต่หากวิเคราะห์ลึกลงไปจะพบว่าตัวละครหญิงในเรื่องนี้ยังคงตกอยู่ภายใต้ระบบปิตาธิปไตย ที่มีผู้ชายคอยควบคุมผ่านภาพตัวแทนของความเป็นวิทยาศาสตร์และกองทัพทหาร พร้อมสอดแทรกขนบความเป็นผู้หญิงดีตามที่สังคมคาดหวังด้วยการสร้างคู่เทียบระหว่างฮีโร่หญิงและผู้ร้ายหญิง

ABSTRACT

The objective of this research is to study the transmission and construction of gender role ideology through the main female characters in action Japanese cartoon, Coppelion. By using the concepts of ideology and gender roles, the narrative and various elements of the text were analysed to reflect the gender roles of female heroes in action Japanese cartoon. The results showed that the female heroes in Coppelion were represented as being strong, brave and willing to help others. Superficially, it might be able to view that women's status had been elevated. However, when analysed deeper, it was found that the female characters in this story fall under the patriarchic system where male supremacy taking controls through the representation of science and military forces and through the values of good women created by a binary opposition between female heroes and female villains.

คำสำคัญ: อุดมการณ์ บทบาททางเพศ ฮีโร่หญิง

Keywords: Ideology, Gender Roles, Female Heroes'

* นักศึกษา หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสตรีศึกษา เพศสถานะ เพศวิถี วิทยาลัยสหวิทยาการ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

** อาจารย์ สาขาวิชาสตรีศึกษา เพศสถานะ เพศวิถี วิทยาลัยสหวิทยาการ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

บทนำ

โดยทั่วไปในสังคมไทยคนส่วนใหญ่อาจมองว่าหนังสือการ์ตูนว่าเป็นเรื่องของจินตนาการ เป็นเรื่องที่เกินจริง จึงอาจส่งผลให้มีมุมมองเกี่ยวกับการ์ตูนว่าเป็นสื่อเฉพาะกลุ่มเด็กเพียงเท่านั้น สังกัดได้จากค่านิยมการนำเสนอการ์ตูนทางโทรทัศน์จะเลือกนำเสนอการ์ตูนในช่วงวันและเวลาที่เด็กสามารถดูได้ เช่น การ์ตูนส่วนใหญ่จะฉายในวันเสาร์และวันอาทิตย์ซึ่งเป็นวันหยุดของเด็ก แต่ในความจริงแล้วการ์ตูนญี่ปุ่นได้มีการจัดโครงสร้างที่จำแนกโดยเพศและประเภทของการ์ตูนเอาไว้ เช่น การ์ตูนประเภทแอคชั่น สงคราม การต่อสู้ วิทยาศาสตร์ สำหรับกลุ่มผู้อ่านเพศชาย การ์ตูนประเภทโรแมนติก ความรัก ความสัมพันธ์ สำหรับกลุ่มผู้อ่านเพศหญิง และแบ่งกลุ่มผู้อ่านการ์ตูนออกเป็น 5 กลุ่ม คือ เด็ก เด็กวัยรุ่นหญิง เด็กวัยรุ่นผู้ชาย ผู้หญิง ผู้ชาย โดยเนื้อหา ลักษณะของรูปภาพ ภาษาที่ใช้ และความรุนแรงของการ์ตูนจะมีความหนักเบาไม่เท่ากัน รุนแรง (ฮารา, 2551) โครงสร้างการแบ่งประเภทของการ์ตูนญี่ปุ่นจึงไม่เพียงแต่มีการแบ่งตามประเภทของเนื้อหาของการ์ตูนเท่านั้น แต่ยังมีกรจำแนกถึงไปถึงการแบ่งเพศของตัวผู้แต่ง ผู้อ่าน และประเภทของหนังสือการ์ตูนด้วย เช่น การ์ตูนที่แต่งขึ้นโดยผู้ชาย ประเภทของการ์ตูนจะเน้นไปที่แนวแอคชั่น สงคราม การต่อสู้ เกียรติยศ ศักดิ์ศรี วิทยาศาสตร์ โดยมียุคผู้อ่านที่เป็นผู้ชายที่อยู่ในช่วงอายุ 12-18 ปี แต่หากมีฉากที่มีความรุนแรง หรือมีเนื้อหาออกไปทางเชิงกามารมณ์ หรือเร้าอารมณ์ทางเพศ ก็จะเน้นที่กลุ่มผู้อ่านที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป ในขณะที่การ์ตูนที่แต่งขึ้นโดยผู้หญิง ประเภทของการ์ตูนจะเน้นไปที่แนวโรแมนติก เมโลดราม่า เกียรติยศ พันธะครอบครัวหรือกลุ่มเพื่อน เชิดชูวิทยาศาสตร์ โดยมียุคผู้อ่านที่เป็นผู้หญิงที่อยู่ในช่วงอายุ 12-18 ปี แต่หากเป็นกลุ่มผู้อ่านผู้หญิงที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป จะเน้นย้ำความสัมพันธ์ โดยเฉพาะในด้านกามารมณ์ และความโรแมนติก (ฮารา, 2551) จึงเห็นได้ว่าการ์ตูนที่ผู้หญิงแต่งหรือการ์ตูนที่มีกลุ่มเป้าหมายที่เป็นผู้หญิงจะถูกเชื่อมโยงเฉพาะเรื่องของความรัก และความสัมพันธ์

ต่อมาได้มีข้ามเส้นแบ่งระหว่างพื้นที่ของผู้แต่งเกิดขึ้น เช่น เรื่อง xxxHOLiC ผู้แต่งใช้นามปากกาชื่อ CLAMP โดย CLAMP คือ กลุ่มนักวาดการ์ตูนที่เป็นผู้หญิงทั้งหมด 4 คน ซึ่งการ์ตูนทั้งสองเรื่องนี้ แต่งโดยผู้หญิงแต่การ์ตูนถูกจัดอยู่ในประเภทการ์ตูนสำหรับผู้ชาย จึงเป็นการเผยให้เห็นว่าผู้หญิงสามารถข้ามเส้นแบ่งของการจัดหลักเกณฑ์ประเภทการ์ตูน โดยไม่ได้ยึดติดอยู่กับกรอบโครงสร้างการแบ่งประเภทแบบเดิมที่ถูกจัดวางไว้อย่างไรก็ตามแม้การ์ตูนเรื่อง xxxHOLiC จะถูกแต่งขึ้นโดยผู้หญิง แต่เนื้อเรื่องที่ถูกถ่ายทอดออกมา ยังคงเป็นการนำเสนอการต่อสู้ เกียรติยศ ศักดิ์ศรี วิทยาศาสตร์ ของตัวละครชาย ซึ่งถือเป็นการผลิตซ้ำอุดมการณ์ความเป็นชายและเชิดชูความเป็นชายผ่านงานเขียนของผู้หญิงเอง และหากการ์ตูนที่นำเสนอการต่อสู้ สงคราม เกียรติยศ ศักดิ์ศรี ของตัวละครหญิงจะมีการถ่ายทอดหรือสร้างอุดมการณ์ผ่านตัวละครหญิงออกมาเป็นอย่างไร

เนื่องจากที่ผ่านมากการ์ตูนฮีโร่หญิงที่ได้รับความนิยมและเป็นที่ยอมรับได้แก่ การ์ตูนเรื่อง เซเลอร์มูน (Sailor Moon) โดยผู้แต่ง นาโอโกะ ทาเคอูจิ การ์ตูนที่มีตัวละครหลักเป็นผู้หญิงและมีบทบาทคอยช่วยเหลือ พิทักษ์ความยุติธรรม แต่การ์ตูนเรื่องเซเลอร์มูนถูกจัดเป็นการ์ตูนประเภทโรแมนติก ดังนั้น การ์ตูนเรื่องเซเลอร์มูนยังคงเป็นฮีโร่หญิงที่เน้นนำเสนอในเรื่องความรัก ความสัมพันธ์ มากกว่าเชิดชูความสามารถของผู้หญิง จากสืบค้นการ์ตูนญี่ปุ่น ฉบับแปลภาษาไทย ประเภทแอคชั่น ที่มีตัวละครหลักเป็นผู้หญิงทั้งหมด มีจำนวนน้อยมาก การ์ตูนประเภทแอคชั่นส่วนใหญ่ตัวละครหลักจะผู้ชายอยู่เสมอ ส่วนการ์ตูนที่มีตัวละครหลักเป็นผู้หญิงนั้น จะอยู่ในพื้นที่ของการ์ตูนประเภทโรแมนติกเป็นส่วนใหญ่ การ์ตูนประเภทแอคชั่นที่มีทั้งตัวละครหลักทั้งชายและหญิงส่วนใหญ่ตัวละครหญิงจะถูกลดทอนสถานภาพให้กลายเป็นเพียงผู้ช่วยเหลือและคอยส่งเสริมตัวละครชายเพียงเท่านั้น จึงทำให้เห็นว่าพื้นที่ของผู้หญิงในหนังสือการ์ตูนประเภทแอคชั่นนั้นมีจำนวนน้อยมาก ผู้ศึกษาสืบค้นหนังสือการ์ตูนญี่ปุ่นฉบับแปลภาษาไทย ที่มีตัวละครหลักเป็นผู้หญิงในประเภทแอคชั่น ซึ่งได้แก่ หนังสือการ์ตูน เรื่อง Coppellion โดยหนังสือการ์ตูนเรื่องนี้ถูกจัดอยู่

ในประเภทแอคชั่น (การจัดแบ่งประเภทของหนังสือการ์ตูนญี่ปุ่นที่นำมาแปลเป็นภาษาไทยนั้น ได้ถูกแบ่งประเภทโดยสำนักพิมพ์ของทางประเทศญี่ปุ่น ผู้เป็นเจ้าของลิขสิทธิ์) และมีตัวละครหลัก 3 ตัว เป็นผู้หญิงทั้งหมด

การ์ตูนเรื่อง Coppelion เป็นผลงานของ โทโมโนริ อินะอุเอะ (Tomonori Inoue) ตีพิมพ์เป็นภาษาญี่ปุ่นครั้งแรกในปี 2551 โดยบริษัท โคดันฉะ และตีพิมพ์เป็นฉบับภาษาไทยครั้งแรกในปี 2553 โดย วิบูลย์กิจ พับลิชชิ่ง กรุ๊ป โดยมีชื่อเรื่องในฉบับภาษาไทยว่า Coppelion สามนางฟ้าฟาโลกนิเวศลีย์ เป็นการ์ตูนประเภทแอคชั่น มีกลุ่มเป้าหมายเป็นผู้ชายอายุ 18 ปีขึ้นไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์อุดมการณ์บทบาททางเพศที่ผลิตและผลิตซ้ำผ่านตัวละครฮีโร่หญิงในหนังสือการ์ตูนญี่ปุ่นประเภทแอคชั่น เรื่อง Coppelion

วิธีการวิจัย

การศึกษานี้ เป็นการวิเคราะห์ด้วยบท (Textual Analysis) ในหนังสือการ์ตูนประเภทแอคชั่นญี่ปุ่นเรื่อง Coppelion ฉบับภาษาไทย ทั้งหมด 18 เล่ม และทำการคัดเลือกข้อมูลที่แสดงให้เห็นถึงอุดมการณ์บทบาททางเพศที่ชัดเจนเพื่อทำการวิเคราะห์ โดยใช้แนวคิดอุดมการณ์และบทบาททางเพศในการวิเคราะห์การเล่าเรื่อง องค์ประกอบต่าง ๆ ของตัวบท โดยมุ่งเน้นที่ตัวละครหลักหญิงทั้ง 3 คน

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดอุดมการณ์

อุดมการณ์ คือ ระบบความคิดที่ถูกออกแบบมาเพื่อชี้นำพฤติกรรมของคนในสังคม อุดมการณ์จึงเป็นเหมือนชุดข้อมูลของความเชื่อพื้นฐาน ที่สร้างกรอบความคิดและกำหนดการกระทำของเรา มีบทบาทในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับกลุ่ม อุดมการณ์จึงเชื่อมโยงกับอำนาจ การครอบงำ การใช้ภาษา การสร้างความชอบธรรม และความเห็นพ้อง (ฤทธิฉัตร, รุจิระ, 2559) ซึ่งกรอบวิธีคิดของอุดมการณ์นั้นมีหลากหลาย ดังนั้น หากคนเราอยู่ใต้กรอบอุดมการณ์ที่ต่างกัน วิธีคิด ความเข้าใจในสิ่งต่าง ๆ รอบตัวเราก็จะแตกต่างกันไปด้วย (กาญจนา, สมสุข, 2551) อุดมการณ์จึงทำหน้าที่กำหนดรูปร่างของความรู้สึกต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน ความคิดการกระทำต่าง ๆ ของคนในสังคมนั้น ๆ เมื่ออุดมการณ์ไม่ใช่สิ่งที่เป็กลางความรู้หรือคำอธิบายต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับโลกทางสังคมจึงมีลักษณะที่ขัดแย้งกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งอุดมการณ์หลักที่ครอบงำอุดมการณ์อื่น ๆ โดยทำหน้าที่ในการสร้างมิติทางสังคมผ่านคำจำกัดความให้กับทางสังคมว่าเป็นสิ่งที่เป็นธรรมชาติหรือเป็นสากล การที่อุดมการณ์หลักสามารถนำเสนอคำอธิบายตลอดจนความรู้ต่าง ๆ ว่าเป็นเรื่องธรรมชาติ และเป็นสากลได้นั้น เป็นเพราะอุดมการณ์เหล่านั้นถูกผลิตซ้ำโดยผู้ที่อยู่ในตำแหน่งที่มีอำนาจ (ฉลาดชาย, 2548) ดังจะเห็นได้จากอุดมการณ์เรื่องความเป็นชายและความเป็นหญิง การกีดกันผู้หญิงออกจากตำแหน่งหน้าที่ที่มีอำนาจและออกจากการผลิตสร้างความรู้ ซึ่งส่งผลให้อุดมการณ์ความเป็นชายถูกนำเสนอให้อยู่ในสถานะความรู้ที่เป็นสากล รวมถึงอุดมการณ์ความเป็นชายเหล่านั้นดำรงอยู่ได้เพราะผู้ชายนั้นได้เข้าไปอยู่ในตำแหน่งต่าง ๆ ที่ถือว่าเป็นสามัญสำนึกหรือความรู้ที่เป็นพื้นฐานของการกระทำได้ เช่น อุดมการณ์ทางด้านครอบครัว ที่มีการนำเสนอภาพของคนในครอบครัวที่ต้องพึ่งพาอาศัยพ่อหรือผู้ชาย ซึ่งเป็นผู้จัดหาทางเศรษฐกิจ เป็นผู้หาเลี้ยงครอบครัว และภาพของแม่หรือผู้หญิงที่เป็นผู้ดูแลภายในครัวเรือน และให้ความหมายว่าครอบครัวแบบนี้คือความเป็นธรรมชาติผ่านคำอธิบายทางชีววิทยาและความเป็นสากล จึงส่งผลให้รูปแบบการดำรงชีวิตของครอบครัวอื่น ๆ ที่เป็นทางเลือกหรือแตกต่างออกไปนั้น ถูกนำเสนอในฐานะที่เบี่ยงเบนหรือไม่เป็นธรรมชาติ แม้ในปัจจุบันผู้หญิงจะมีบทบาทในระบ

เศรษฐกิจมากขึ้น ทางเลือกที่แตกต่างออกไปจากขนบเดิม เช่น ผู้หญิงจะต้องดูแลเฉพาะเรื่องในบ้านเท่านั้นอาจไม่ใช่เรื่องที่ไม่เป็นธรรมชาติอีกต่อไป แต่อย่างไรก็ตามสังคมยังมีความคาดหวังให้ผู้หญิงเป็นผู้ดูแลภายในบ้านควบคู่ไปด้วย ดังนั้นการแบ่งงานตามเพศ จึงไม่ได้ถูกทำให้หายไป ในขณะที่เดียวกันเป็นการเพิ่มภาระให้กับผู้หญิงที่ต้องทำหน้าที่ทั้งภายในบ้านและนอกบ้านควบคู่ไปด้วยกัน

อุดมการณ์จึงเป็นระบบความเชื่อที่คนคิดว่าเป็นความจริง จนกลายเป็นการสร้างความหมายในทางสังคมจนเกิดขึ้นเป็นวัฒนธรรมและเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของระบบสังคม แม้อุดมการณ์ในสังคมจะมีอยู่มากมาย มีลักษณะพื้นฐานแหล่งที่มาแตกต่างกัน เช่น โรงเรียน ครอบครัว รัฐบาล แต่ท้ายที่สุดแล้วกลไกต่าง ๆ ก็จะทำงานมุ่งสู่อุดมการณ์ชุดเดียวกัน หรือประสานงานและสอดคล้องกัน เพื่อปลูกฝังแนวความคิดให้ทุกคนในสังคมรับรู้และเข้าใจไปในทิศทางเดียวกันหรือที่เรียกว่าอุดมการณ์หลักร่วมกัน (กาญจนา, สมสุข, 2551) โดยเฉพาะความแตกต่างทางกายภาพหรือทางอวัยวะต่าง ๆ ระหว่างเด็กผู้ชายกับเด็กหญิงซึ่งถูกยกให้เป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดสิ่งหนึ่ง และวิถีทางของความแตกต่างเหล่านี้ถูกได้รับคำอธิบายที่นำไปสู่การอบรมบ่มนิสัยของผู้ชายและผู้หญิง ส่งผลให้สังคมมองว่าพฤติกรรมตามเพศที่เหมาะสมและเป็นพฤติกรรมที่สังคมให้คุณค่า ดังนั้นเมื่อพฤติกรรมต่าง ๆ ของผู้ชายและผู้หญิงกลายเป็นสิ่งที่ถูกคาดหวัง หากผู้ชายและผู้หญิงไม่ทำตัวให้สอดคล้องกับบทบาทนั้น จึงถูกวิพากษ์วิจารณ์ ถูกควบคุม และถูกตำหนิ (ฉลาดชาย, 2548)

แนวคิดบทบาทชาย – หญิง

Connell (2005 อ้างถึงใน จักรกริช สังขมณี, 2554) กล่าวถึงเรื่องบทบาทความเป็นชายที่ถูกยึดโยงอยู่กับเพศ (Sex Roles) ซึ่งดำรงอยู่ในโครงสร้างความสัมพันธ์ของเพศสถานะในแต่ละสังคม โดยสิ่งสำคัญของความเป็นชายและความเป็นหญิงเป็นเรื่องของการสร้างผ่านการนิยามตามความเข้าใจ ความคาดหวังของสังคม มากกว่าที่จะกำหนดมาแล้วตายตัว ซึ่งมีเป้าหมายเพื่อการจัดระเบียบของสังคม บทบาทการเป็นชายหรือหญิงจึงเป็นเป้าหมายเพื่อการจัดระเบียบของสังคมโดยการนำความคาดหวังของสังคมเข้าสู่ตัวบุคคลในสังคม ผ่านการแสดงออกตามเพศทางชีวภาพของตนเอง ความเป็นชายและหญิงจึงได้ถูกเผยแพร่และต่อยอดเรื่องบทบาทที่ยึดโยงกับเพศอย่างแพร่หลายในสื่อต่าง ๆ ที่ชี้ให้เห็นว่าผู้ชายควรแสดงออกบทบาทและมีภาพลักษณ์แบบใดและผู้หญิงควรมีหน้าที่อะไร ควรแสดงออกแบบไหน อย่างไรก็ตามการเปลี่ยนแปลงบทบาทที่ยึดโยงอยู่กับเพศนั้นสามารถเปลี่ยนแปลงได้ เมื่อสถาบันทางสังคมที่มีอำนาจสร้างความหวังใหม่ ๆ และถ่ายทอดความหวังเหล่านั้นให้กับบุคคลในสังคม ความคาดหวังของสังคมจึงกลายเป็นบรรทัดฐานของสังคมในการแสดงออกบทบาทระหว่างชายหญิง แนวคิดบทบาทชายและหญิงจึงมีลักษณะที่กว้างและครอบคลุมประเด็นทางสังคมทั่วไปได้เป็นอย่างดี เนื่องจากแนวคิดนี้ส่งผลต่อการสร้างบรรทัดฐานและความเข้าใจในเรื่องของการประกอบอาชีพ การดำรงตำแหน่งทางการเมือง ปฏิสัมพันธ์ระหว่างชายหญิง และกิจกรรมทางสังคมอื่น ๆ

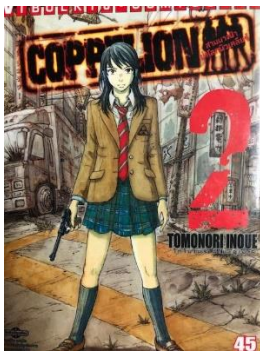
ในการศึกษานี้ใช้แนวคิดอุดมการณ์และแนวคิดบทบาทเพศในการวิเคราะห์ด้วยบท ซึ่งในเรื่อง Coppelion สิ่งสำคัญคือ ตัวละครหลักที่เป็นผู้หญิงทั้งหมดนั้นจะต้องเข้าไปอยู่ในพื้นที่กองทัพ ซึ่งตามความเข้าใจพื้นฐานทั่วไปนั้นกองทัพถือเป็นพื้นที่ของผู้ชายที่ต้องมีภาพของความแข็งแกร่ง อดทน ดังนั้น เมื่อตัวละครหญิงเข้าไปอยู่ในพื้นที่นั้นแล้วส่งผลในตัวละครหญิงจะต้องสวมบทบาทความเป็นชาย ซึ่งทำให้เกิดความย้อนแย้งของสังคม ที่มีการจัดแบ่งบทบาทตามเพศที่สังคมคาดหวังไว้ ทั้งนี้ แม้จะมีความขัดแย้งในภาพที่ถูกนำเสนอ และเสมือนเกิดเป็นความท้าทายต่อระบบปิตาธิปไตย แต่กลับลงตัวผ่านกระบวนการคัดแปลงจากพื้นที่วิทยาศาสตร์ และการจัดแบ่งบทบาทภายในพื้นที่การควบคุมของกองทัพทหารเพื่อให้ออกสอดคล้องกับเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นอย่างเป็นธรรมชาติ ส่งผลให้ตัวละครหลักหญิงในเรื่องนี้ที่เป็นเครื่องมือในการเชิดชูระบบชายเป็นใหญ่อย่างแยกขาด

เรื่องย่อการ์ตูนเรื่อง Coppelion

ในพื้นที่หนึ่งของประเทศญี่ปุ่น มีเหตุการณ์ภัยพิบัติจากการที่ไม่สามารถควบคุมสารกัมมันตภาพรังสีที่ใช้ในการสร้างโรงงานนิวเคลียร์ได้ ส่งผลให้สารนี้แผ่ขยายปกคลุมในพื้นที่ ๆ หนึ่ง ทำให้พื้นที่นี้ต้องมีการควบคุมและกักบริเวณให้เป็นเขตอันตราย แต่ในพื้นที่นี้ยังมีผู้รอดชีวิตหลงเหลืออยู่ จึงต้องมีการลงสำรวจพื้นที่เพื่อช่วยเหลือผู้รอดชีวิตในเมืองนี้ออกมา

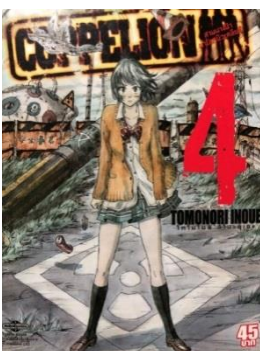
ซึ่งการที่จะส่งคนเข้าไปช่วยในพื้นที่อันตรายจะต้องมีการปกปิดร่างกายด้วยชุดอุปกรณ์เพื่อป้องกันรังสี รวมถึงต้องมีถังออกซิเจนเพื่อให้สามารถใช้ชีวิตอยู่ในพื้นที่นั้นได้ ทางวิทยาศาสตร์จึงได้มีการพัฒนาโดยการดัดแปลงพันธุกรรมขึ้น เพื่อให้กลุ่มคนเหล่านี้สามารถเข้าไปช่วยเหลือผู้รอดชีวิตได้โดยที่ร่างกายสามารถป้องกันรังสีนี้ได้ 100 เปอร์เซ็นต์ อีกทั้งการลงไปในพื้นที่นี้ไม่สามารถรู้ได้ว่าจะเกิดอันตรายใด ๆ กับผู้ที่เข้าไปช่วยเหลือในพื้นที่นั้น กลุ่มผู้ที่ถูกสร้างขึ้นนี้จึงต้องมีการเข้ารับการฝึกฝนร่างกาย โดยถูกจัดเข้าสังกัดในหน่วยต่าง ๆ ของกองทหาร เพื่อสร้างความแข็งแกร่งและให้มีความเชี่ยวชาญในหน่วยของตนที่สังกัดอยู่ ซึ่งกลุ่มผู้ที่ถูกดัดแปลงพันธุกรรม จะถูกเรียกว่า คอปเพลียน ดังนั้น คอปเพลียน คือ เด็กที่มีภูมิต้านทานต่อกัมมันตภาพรังสี โดยเกิดจากการดัดแปลงพันธุกรรม

ตัวละครหลักผู้หญิง 3 คน ประกอบด้วย นารุสะ อิบาระ โนมูระ ทาเอโกะ และฟูคาซาคุ อาโออิ ซึ่งตัวละครทั้งสามเป็นคอปเพลียนทั้งหมด

นารุสะ อิบาระ เป็นนักเรียนชั้นปีที่ 3 มีตำแหน่งเป็นหัวหน้าหน่วยพยาบาล หน้าที่ของหน่วยพยาบาล คือ ช่วยเหลือผู้รอดชีวิต ความสามารถจากการตัดต่อพันธุกรรม คือ มีความสามารถในการต่อสู้สูง มีความแข็งแรงทางกายภาพ ลักษณะนิสัย คือ มีความมุ่งมั่นอย่างแรงกล้าในการที่จะช่วยเหลือผู้รอดชีวิต และตัวละครหลักหนึ่งในสามของกลุ่มคอปเพลียนที่ได้รับการฝึกค้นหาและช่วยเหลือผู้รอดชีวิต

โนมุระ ทาเอโกะ เป็นนักเรียนชั้นปีที่ 1 สังกัดอยู่หน่วยพยาบาล ฝ่ายเชี่ยวชาญ หน้าที่ของหน่วยพยาบาล คือ ช่วยเหลือผู้รอดชีวิต ความสามารถจากการตัดต่อพันธุกรรม คือ มีความสามารถในการค้นหา มีความสามารถในการมองเห็นสิ่งต่าง ๆ ได้ในระยะไกล สามารถสื่อสารและเข้าใจสัตว์ต่าง ๆ ได้ ลักษณะนิสัย มองโลกในแง่ดี สุภาพ ตัวละครหลักหนึ่งในสามของกลุ่มคอปเพลียนที่ได้รับการฝึกค้นหาและช่วยเหลือผู้รอดชีวิต

ฟูคาซาคุ อาโออิ เป็นนักเรียนชั้นปีที่ 1 สังกัดอยู่หน่วยพยาบาล หน้าที่ของหน่วยพยาบาล คือ ช่วยเหลือผู้รอดชีวิต ความสามารถจากการตัดต่อพันธุกรรม คือ การลอยตัวกลางอากาศ พลังจิต และคลื่นแฟร์ (การปล่อยพลัง) ลักษณะนิสัย ร่าเริง เป็นผู้สร้างบรรยากาศในหน่วยพยาบาล กินเก่ง ขี้บ่น คิดว่าตัวเองเป็นสาวน้อยน่ารัก มักจะชอบพูดจาเหมือนเด็ก ตัวละครหลักหนึ่งในสามของกลุ่มคอปเพลียนที่ได้รับการฝึกค้นหาและช่วยเหลือผู้รอดชีวิต

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนตอนทั้งหมดของหนังสือการ์ตูน

หนังสือการ์ตูนเรื่อง Coppelion สามนางฟ้าโลกนิวเคลียร์		
ภาคที่	เล่มที่	จำนวนตอนทั้งหมด
1	1 – 2	21 ตอน
2	3 - 8	60 ตอน
3	9 - 18	99 ตอน
รวม	18 เล่ม	180 ตอน

จากการศึกษาตัวบท (Textual Analysis) ทั้งหมด พบว่าในบางตอนมีลักษณะของการสร้างตัวละครที่เสมือนกับสลายมิติของบทบาทของผู้หญิงในแบบเก่าให้หายไป แต่ในขณะที่เดียวกันบทบาทผู้หญิงในแบบเก่าที่หายไปได้ถูกตั้งเงื่อนไขบางอย่างไว้กับตัวละครหญิง ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ผู้ศึกษาเลือกใช้หลักเกณฑ์วิธีการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างที่จะนำมาใช้ในการวิเคราะห์แบบเจาะจง โดยผู้ศึกษาทำการคัดเลือกตอนที่แสดงให้เห็นถึงอุดมการณ์บทบาททางเพศที่ชัดเจนผ่านการเชื่อมโยงกันของตัวละคร Coppelion เพื่อเน้นวิเคราะห์การสร้างอุดมการณ์ผ่านการสร้างตัวละคร โดยตั้งเงื่อนไขในการเลือกตอนที่นำมาใช้ในศึกษา คือ 1.) ตำแหน่งหน้าที่/ความรับผิดชอบของตัวละคร Coppelion 2.) พลังความสามารถของตัวละคร Coppelion 3.) ลักษณะนิสัยของตัวละคร Coppelion 4.) การเกิดขึ้น/การเกิดใหม่ของตัวละคร Coppelion 5.) ความรู้สึกนึกคิดของตัวละคร Coppelion ที่มีต่อตนเองและตัวละคร Coppelion อื่น ๆ

ผลการวิจัย

การสร้างอุดมการณ์ในตัวละครฮีโร่หญิง

โดยทั่วไปเราจะเห็นว่าการนำเสนอภาพของผู้หญิงในสื่อที่ผ่านมา ผู้หญิงมักจะถูกจัดให้อยู่ในบทบาทของการเป็นผู้ถูกกระทำหรือรอรับความช่วยเหลือจากผู้อื่นอยู่เสมอและผู้ที่จะมีบทบาทในการเข้ามาช่วยเหลือผู้อื่น คือ ผู้ชายเป็นส่วนใหญ่ จุดเริ่มต้นของการ์ตูนเรื่องนี้มีความแตกต่างออกไปจากการนำเสนอบทบาทของผู้หญิงที่เราคุ้นเคยคือ บทบาทของตัวละครหลักผู้หญิง คือ นารุสะ อิบาระ, โนมูระ ทาเอโกะ, ฟุคาซาคุ อาโออิ ซึ่งทั้ง 3 คน ได้รับมอบหมายหน้าที่ในการเข้าช่วยเหลือผู้อื่นที่ติดอยู่ในพื้นที่เขตอันตราย โดยตัวละครหลักผู้หญิงมีความมุ่งมั่นและตั้งใจที่จะช่วยเหลือผู้รอดชีวิตอย่างไม่กลัวตาย ส่งผลให้ตัวละครหลักทั้ง 3 คน เปรียบเสมือนฮีโร่ของเหล่าผู้รอดชีวิตที่ยังหลงเหลือติดอยู่ในพื้นที่เขตอันตราย อย่างไรก็ตามการที่ตัวละครผู้หญิงในเรื่องนี้จะมาเป็นฮีโร่ได้นั้น ต้องผ่านกระบวนการปรับแต่งร่างกายของผู้หญิง ซึ่งไม่ใช่เพียงการปรับแต่งร่างกายภายนอก แต่เป็นปรับแต่งที่ลงลึกถึงระดับของพันธุกรรมโดยองค์ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ พร้อมทั้งสร้างทักษะในด้านความรู้ ความสามารถ โดยเชื่อมโยงเข้ากับสังกัดกองทัพทหารที่คอปเพลียนแต่ละคนสังกัดอยู่ โดยปราศจากการเลือกหรือตัดสินใจของตัวผู้หญิงเองตั้งแต่ขั้นตอนการเริ่มต้นจนถึงขั้นตอนการเข้าสู่การทำงาน กล่าวคือ เมื่อเปรียบเทียบกับการ์ตูนเรื่องอื่น ๆ ที่นำเสนอฮีโร่ชายนั้น ส่วนใหญ่จะมีขั้นตอนการตัดสินใจก่อนที่จะเข้าสู่การเป็นฮีโร่ เช่น เกิดจากตัวละครเองมีความฝันที่อยากจะทำอะไรสักอย่าง เกิดจากปมบางอย่างในชีวิต หรือเป็นกฎเกณฑ์บางอย่างทำให้ฮีโร่เหล่านั้น เป็นผู้ถูกเลือกให้มีความสามารถ มีพลังวิเศษหรือบังเอิญเข้าไปพัวพันกับเหตุการณ์บางอย่างและตัดสินใจที่จะเข้าไปทำภารกิจนั้น ๆ ซึ่งไม่ว่าจะเกิดขึ้นเพราะเหตุใด ส่วนใหญ่การเป็นฮีโร่ของตัวละครชายจะยังมีจุดที่นำเสนอว่าตัวละครนั้น ๆ ได้ตัดสินใจเป็นฮีโร่ด้วยตัวเอง ในขณะที่การเป็นฮีโร่หญิงในเรื่องนี้ไม่ได้เกิดจากการตัดสินใจของตัวละคร แต่ถูกสร้างขึ้นเพื่อให้เป็นเครื่องมือ

ในการทำภารกิจ ผ่านการนำร่างกายมาทดลองอย่างโหดร้าย แต่กลับไม่ได้ทำให้ตัวละครเกิดการลุกขึ้นสู้หรือต่อต้านความโหดร้ายนี้ พร้อมทั้งเข้าสู่กระบวนการยินยอม โดยระบบความคิดของตัวละครเอง ว่าหากไม่มีเหตุการณ์หรือพื้นที่ภัยพิบัตินี้ อาจไม่ได้ทำให้เขาเกิดมา จึงจะเห็นได้ว่า ตัวละครฮีโร่หญิงในเรื่องนี้จะสยบยอมให้กับอำนาจของความเป็นวิทยาศาสตร์ที่แม้จะสร้างความโหดร้ายต่อร่างกายของผู้หญิงผ่านการทดลอง แต่ตัวละครฮีโร่หญิงกลับมองความผิดพลาดของกระบวนการทางวิทยาศาสตร์เป็นเหมือนส่วนหนึ่งของการที่ทำให้เธอได้เกิดมา

อุดมการณ์ในหน้าที่

ลักษณะที่สำคัญอย่างหนึ่งของคอปเพลียนที่สะท้อนออกมาให้เห็นจากตัวละครหลักในเรื่องนี้ คือ อุดมการณ์ของทหาร อุดมการณ์พยาบาล และการเชิดชูความเป็นวิทยาศาสตร์ ตัวละครในเรื่องนี้มีองค์ประกอบของกองทัพซึ่งเปรียบเสมือนเป็นโครงสร้างใหญ่ในการกำหนดหน้าที่ของคอปเพลียน โดยตัวละครคอปเพลียนจะต้องถูกส่งเข้าโรงเรียนของกองทัพทหารและจำแนกไปสังกัดต่าง ๆ เพื่อฝึกฝนและเรียนรู้หน้าที่ในสังกัดของตนเอง และนำสิ่งที่เรียนรู้มาใช้เมื่อได้รับการกิจ ซึ่งตัวละครหลักในเรื่องนี้ถูกจัดอยู่หน่วย/สังกัดพยาบาล ในการนำเสนออุดมการณ์ทหารและอุดมการณ์พยาบาลในการ์ตูนเรื่องนี้ไม่ได้มีการนำเสนอถึงเรื่องราวตอนที่ตัวละครหลักทั้ง 3 ตัว ในตอนที่อยู่ในโรงเรียนทหารเลย แต่อุดมการณ์เหล่านี้ได้ถูกถ่ายทอดออกมาให้เห็นในรูปแบบของภารกิจ/หน้าที่ความรับผิดชอบรวมถึงลักษณะนิสัยของตัวละครของแต่ละตัว

อุดมการณ์ทหาร

เมื่อต้องมีการนำเสนอภาพของผู้หญิงที่มีความมุ่งมั่น แข็งแกร่ง ต่อสู้กับความลำบากและรุนแรงอย่างไม่ท้อถอย การสร้างความแข็งแกร่งให้กับตัวละครโดยใช้บทบาทและอุดมการณ์ของบทบาทหน้าที่นั้น ๆ จึงเป็นจุดสำคัญในการนำเสนอเพื่อเชื่อมโยงให้ผู้บริโภคหรือผู้อ่านเกิดความเข้าใจและคล้อยตามไปกับตัวละครนั้น ซึ่งในเรื่องนี้เผยให้เห็นถึงอุดมการณ์ทหารที่แฝงอยู่ในตัวละครฮีโร่หญิง กล่าวคือ ทหารหรือกองทัพทหาร เป็นสัญลักษณ์ของความแข็งแกร่ง อดทน ปกป้อง ต้องยึดมั่นต่อหน้าที่และผลสำเร็จของภารกิจเป็นสิ่งสำคัญ ซึ่งถือได้ว่าเป็นเสมือนข้าวตรงข้ามกับภาพลักษณ์ของผู้หญิงที่สังคมส่วนใหญ่มองว่าผู้หญิงเป็นเพศที่อ่อนแอ การที่จะลุกขึ้นมาปกป้องหรือต่อสู้อาจจะขัดต่อภาพลักษณ์ที่สังคมคาดหวังกับเพศหญิงที่จะต้องเรียบร้อย อ่อนหวาน ดังนั้น การที่จะสร้างหรือเปลี่ยนภาพลักษณ์ผู้หญิงที่สังคมส่วนใหญ่มองว่าเป็นเพศที่อ่อนแอให้เป็นฮีโร่ที่แข็งแกร่งนั้น วิธีการหนึ่งที่การ์ตูนเรื่องนี้นำมาใช้ในการประกอบสร้างฮีโร่หญิง คือการดึงเอาความเป็นชายที่อยู่ภายใต้บทบาทหน้าที่ของกองทัพทหาร ซึ่งถือได้ว่าเป็นจุดศูนย์รวมของความเป็นชายอย่างสูงสุดเข้ามาสวมทับให้กับผู้หญิง เมื่อบทบาทสำคัญของกองทัพ คือ ความแข็งแกร่ง และการ์ตูนเรื่องนี้ได้นำตัวละครหญิงเข้ามาผูกกับเข้ากับกองทัพทหาร จึงเป็นสิ่งที่สามารถทำให้ผู้บริโภคเกิดความคล้อยตามและไม่รู้สึกแปลกหรือขัดต่อสถานะของผู้หญิงที่ลุกขึ้นมาปกป้องผู้อื่นอย่างที่สื่อการ์ตูนเรื่องนี้ได้นำเสนอ

อุดมการณ์พยาบาล

ดังที่ได้มีการกล่าวในข้างต้นถึงอุดมการณ์ทหารที่ฝังแน่นในตัวละคร ซึ่งมีส่งผลต่อการกระทำ การนึกคิด กระบวนการตัดสินใจของตัวละคร ที่เป็นลำดับขั้นตอนระหว่างการทำภารกิจและการรับคำสั่งจากผู้บังคับบัญชา แต่การปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชานั้น ตัวละครนารูเสะ อิบาระ ไม่ได้มีการสยบยอมทุกครั้ง ตัวละครได้มีการต่อต้าน/ขัดคำสั่งของผู้บังคับบัญชาเพื่อที่จะช่วยเหลือผู้อื่นให้รอดชีวิต ซึ่งในเรื่องนี้ตัวละครหลักทั้ง 3 คน แม้จะถูกฝึกอยู่ในกองทัพทหาร แต่สังกัดหน่วยงานในกองทัพนั้น เป็นสังกัดพยาบาล อาชีพของพยาบาลนั้นสิ่งสำคัญคือการช่วยเหลือผู้อื่น ในการขัดคำสั่งของตัวละครนารูเสะ อิบาระ จึงเป็นการขัดคำสั่งเพื่อทำตามอุดมการณ์ตามหน้าที่ของเธอเองที่มีหน้าที่ช่วยเหลือและรักษาผู้รอดชีวิต

อุดมการณ์ของตัวละครหลักในเรื่องนี้ ส่วนใหญ่จะถูกเชื่อมโยงเรื่องหน้าที่และภารกิจของตนเข้ากับการให้คุณค่าตนเอง เนื่องจากความคิดของตัวละครถูกกล่อมเกลียดด้วยความคิดที่ว่าพวกเขาเกิดมานั้น เนื่องจากเหตุการณ์ภัยพิบัติจากสารกัมมันตภาพรังสีที่ปกคลุมพื้นที่ส่วนหนึ่งของญี่ปุ่น ดังนั้นเธอจึงมีหน้าที่ในการทำภารกิจตามที่ได้รับ หากไม่มีหน้าที่หรือวัตถุประสงค์ที่ตนจะต้องทำ เท่ากับการที่เกิดมานั้น ไม่มีความหมายหรือความจำเป็น ส่งผลให้เธอลดทอนคุณค่าผ่านจิตสำนึกของตัวเอง ซึ่งระบบความคิดของตัวละครฮีโร่หญิงนี้จึงสะท้อนให้เห็นถึงการเชื่อมโยงคุณค่าของการมีชีวิตอยู่ของเธอเองกับหน้าที่ความรับผิดชอบในอาชีพอย่างฝังแน่น

อุดมการณ์วิทยาศาสตร์

การนำเสนอความเป็นวิทยาศาสตร์ในเรื่องนี้ใช้ภาพตัวแทนของผู้ชาย ซึ่งเป็นผู้คิดค้นและสร้างเหล่าคอปเพเลียนขึ้นมา ซึ่งในเรื่องนี้นักวิทยาศาสตร์มองว่าเหล่าคอปเพเลียนเป็นเพียงผลงานวิจัยที่เป็นสัญลักษณ์ของความก้าวหน้าของวงการวิทยาศาสตร์ โดยคอปเพเลียนส่วนใหญ่ถูกสร้างให้เป็นผู้หญิง ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าผู้หญิงเป็นเพศที่ต้องอยู่ภายใต้อำนาจของความเป็นชาย ผู้ชายเป็นผู้สร้าง และผู้หญิงเป็นผู้ที่ต้องปฏิบัติตาม

การสร้างร่างกายฮีโร่หญิง

การสร้างคอปเพเลียนในเรื่องนี้การเกิดจากการตัดต่อพันธุกรรมเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันในการต่อต้านสารกัมมันตรังสี โดยข้อจำกัดของการสร้างคอปเพเลียน คือ ร่างกายของคอปเพเลียนหญิงจะไม่มีมดลูก เนื่องจากมดลูกเป็นอวัยวะส่วนเดียวที่ไม่สามารถตัดต่อพันธุกรรมให้เกิดการต่อต้านหรือทนต่อสารกัมมันตรังสีได้ ดังนั้น คอปเพเลียนหญิงจึงไม่สามารถให้กำเนิดลูกได้ ในการ์ตูนเรื่องนี้มีการสร้างมนุษย์ขึ้น โดยทำให้มีความสามารถพิเศษต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการปล่อยพลังบางอย่างได้ หรือสร้างให้ร่างกายทนต่อสารบางอย่างได้ ซึ่งเป็นเรื่องของการจินตนาการหรือแฟนตาซีที่เกินความเป็นจริง แต่ท้ายที่สุดแล้ว ร่างกายของผู้หญิงยังคงถูกลดทอนความสามารถบางอย่างโดยที่แม้แต่เรื่องในจินตนาการยังไม่สามารถก้าวข้ามผ่านได้ กล่าวคือ การมีลูกนั้นเป็นสามารถเฉพาะของผู้หญิง แต่ผู้หญิงกลุ่มนี้ก็กลับจะไม่สามารถให้กำเนิดลูกได้ เพื่อแลกกับการได้มาซึ่งความเป็นฮีโร่ ดังนั้นการสร้างฮีโร่หญิงจึงไม่ต่างอะไรไปจากการทำให้ร่างกายของผู้หญิงกลายเป็นผู้ชาย อีกทั้งการสร้างข้อกำหนดที่ให้เฉพาะมดลูกเป็นความอ่อนแอ ยังสะท้อนให้เห็นถึงการสร้างสัญลักษณ์ให้ผู้หญิงเป็นเพศที่อ่อนแอ ดังนั้นหากผู้หญิงจะกลายมาเป็นบุคคลที่เข้มแข็งจึงต้องลักษณะเฉพาะนี้ออกไป อีกทั้งความสามารถในการให้กำเนิดนี้ ยังสามารถหยิบจับและคัดเลือกพันธุกรรมที่ดีและไม่ดี ได้ตามความต้องการของผู้ให้กำเนิด รวมถึงยังสามารถให้กำเนิดได้ในปริมาณที่ต้องการ ความสามารถในการให้กำเนิดของความเป็นวิทยาศาสตร์จึงไม่ต่างไปจากโรงงานการผลิตที่ไม่จำเป็นต้องพึ่งลักษณะเฉพาะของผู้หญิงอีกต่อไป นอกจากนี้เซลล์ร่างกายของคอปเพเลียนยังสามารถนำมาสกัดเป็นยาเพื่อให้ร่างกายของมนุษย์ทั่วไปสามารถป้องกันกัมมันตภาพรังสีเป็นเวลา 10 นาที การเข้ามาช่วยเหลือของคอปเพเลียนจึงไม่เป็นแค่ความสามารถเท่านั้นที่จะถูกนำมาใช้ในการช่วยเหลือและปกป้อง แต่เซลล์ร่างกายของผู้หญิงยังถูกสร้างและอุทิศให้กับการเยียวยาและช่วยเหลือผู้อื่นด้วยเช่นกัน

ข้อจำกัดของคอปเพเลียนอีกหนึ่งประการ คือ คอปเพเลียนจะมีอายุไขที่จำกัด โดยที่ไม่มีผลทางวิทยาศาสตร์ว่าคอปเพเลียนแต่ละคนนั้นจะมีอายุไขเท่าไรหรืออยู่ได้นานเท่าไร ซึ่งในตอนสุดท้ายของเรื่องนี้ตัวละครนารูเสะ อิบาระ ตายเนื่องจากหมดอายุไขของตัวเอง ยกเว้น ฮารุโตะ คุโรซาวะ ตัวละครคอปเพเลียนชายที่ใช้เซลล์ในการตัดต่อพันธุกรรมของดร.คอปเพริอุส ผู้ริเริ่มคิดค้นในการสร้างคอปเพเลียน และเป็นตัวละครเดียวที่ได้รับความสามารถในการฟื้นฟูร่างกายตัวเองได้หรือการเป็นอมตะ ความเป็นวิทยาศาสตร์ในเรื่องนี้ถูกนำเสนอพื้นที่ของความเป็นชายผ่านตัวแทนของตัวละครทั้งสองตัวละครนี้ สะท้อนให้เห็นถึงอำนาจของความเป็นชายที่จะยังคงอยู่และไม่ถูกทำลาย ดังเห็นได้จากการสร้างตัวละครคอปเพเลียนชายและคอปเพเลียนหญิง การคงอยู่ของผู้ชายและผู้หญิงถูกให้ความสำคัญแตกต่างกัน ในขณะที่คอปเพเลียนฮารุโตะ คุโรซาวะ ผู้เป็นตัวแทนของวิทยาศาสตร์ถูกสร้างให้คงอยู่และเป็นอมตะ แต่

คอฟเพเลียนหญิงกลับไม่ถูกนำมาสร้างให้เป็นอมตะ แม้ว่าตัวละครหลักทั้ง 3 จะทำหน้าที่ในการช่วยเหลือผู้อื่นก็ตาม แต่กลับถูกนำเสนอในส่วนของข้อบกพร่องทางอายุขัยและเป็นปัญหาที่ต้องหาที่ผู้ชายต้องหาทางแก้ไข

อย่างไรก็ตามตัวละครฮารุ โตะ คุโรซาเว สามารถถอนสูตรยาและปรับปรุงยาที่จะช่วยคอฟเพเลียนที่หมดอายุ ไขให้ฟื้นคืนชีพขึ้นมาได้ แต่มีเงื่อนไขว่าเมื่อคอฟเพเลียนรับประทานยาเข้าไปแล้วเมื่อฟื้นขึ้นมาจะกลายเป็นมนุษย์ทั่วไป คือ ร่างกายจะไม่สามารถต้านทานสารกัมมัทภาพรังสีได้อีกเลย ในเรื่องนี้ตัวละครคอฟเพเลียนหญิงเปรียบเสมือนฮีโร่ที่เข้าไปต่อสู้และอุทิศตัวเองเพื่อช่วยเหลือผู้อื่น ในขณะที่เดียวกันตัวละครคอฟเพเลียนชายกลับถูกยกให้เสมือนพระเจ้าที่ชุบชีวิตหรือฟื้นคือชีพให้กับตัวละครฮีโร่อีกทอดหนึ่ง ซึ่งตอนจบของเรื่องนี้ เมื่อภารกิจจบลงตัวละครนารุเสะ อิบาระ กลายเป็นมนุษย์ธรรมดา เหมือนกับว่าเมื่อภารกิจเสร็จสิ้น หน้าที่และสถานะความเป็นฮีโร่ของผู้หญิงก็จบลงด้วยเช่นกัน รวมถึงวิธีการในการช่วยเหลือ เมื่อการช่วยเหลือผู้อื่นของตัวละครหญิงในเรื่องนี้ถูกนำเสนอด้วยพลังกำลังที่เดิมเป็นเรื่องของความเป็นชายและจิตใจที่ต้องการช่วยเหลือที่เชื่อมโยงกับความเป็นหญิง ในขณะเดียวกันการช่วยเหลือของตัวละครชายถูกนำเสนอด้วยความคิด การค้นคว้าและการวิเคราะห์ผ่านบทบาทของนักวิทยาศาสตร์แทนความรุนแรงด้านพลังกำลัง

อุดมการณ์ความเป็นผู้หญิงดี

การนำเสนอความเป็นผู้หญิงดีในเรื่องนี้ ไม่ใช่การนำเสนอความเป็นผู้หญิงผ่านพฤติกรรมภายนอกเพียงเท่านั้น แต่เป็นการสร้างความเป็นผู้หญิงดีผ่านความคิดของตัวละคร ที่แม้ภายนอกจะออกมาต่อสู้ ดูแข็งแรง ไม่อ่อนโยนหรืออ่อนแอทางร่างกาย แต่ภายในจิตใจของตัวละคร กลับอ่อน โชนและแสดงถึงความเป็นผู้หญิงที่สังคมคาดหวัง ด้วยการไม่คิดนอกกรอบและไม่ตั้งคำถามหรือต่อต้านต่ออำนาจความเป็นชาย

การสร้างตัวร้าย

การสร้างตัวละครให้กลายเป็นตัวร้าย ภายใต้อุดมการณ์ความเป็นผู้หญิงดี เกิดจากสองส่วน ส่วนแรกตัวร้ายที่มาจากที่ตั้งคำถามและการขัดคำสั่ง ในการ์ตูนเรื่องนี้จะมีตัวละครคอฟเพเลียนที่จะคอยขัดขวางไม่ให้ฮีโร่ทำภารกิจได้สำเร็จ หากพิจารณาในส่วนเป้าหมายของฮีโร่ที่ต้องการช่วยเหลือผู้รอดชีวิตให้ออกไปจากเมืองนี้ การที่ตัวร้ายในเรื่องนี้เข้ามาขัดขวางนั้น สามารถตีความได้ว่าเป็นตัวละครที่ไม่ดี หากแต่เมื่อพิจารณาในเป้าหมายของตัวร้ายแล้ว จะเห็นว่าเจตนาของตัวละครร้ายกลุ่มนี้ ได้ไม่ต้องการขวางเพื่อความสนุกสนานหรือความสะใจ แต่เกิดจากการตั้งคำถามของการเกิดมาของตนเอง กล่าวคือ ตัวละคร โอสี คานอน เกิดตั้งคำถามและสงสัยว่าแท้จริงแล้วกลุ่มคอฟเพเลียนถูกสร้างขึ้นเพราะจุดประสงค์ของการช่วยเหลือผู้คนหรือแท้จริงแล้วเกิดมาเพื่อผลประโยชน์ของคนกลุ่มหนึ่ง อีกทั้งตนยังได้รับรู้ว่าคอฟเพเลียนเป็นเพียงการทดลองที่ในตัวคอฟเพเลียนจะมีอายุไขที่จำกัด ซึ่งแตกต่างจากมนุษย์ที่เกิดมาแล้วจะสามารถมีอายุไขที่ยืนยาว เมื่อตัวละคร โอสี คานอนได้รับรู้ว่าตัวเองเป็นเพียงการทดลองที่ไม่ได้ถูกให้คุณค่าของการมีชีวิต ส่งผลให้เธอลุกขึ้นมาต่อต้านและขัดขวางการปฏิบัติการกิจของกลุ่มตัวละครฮีโร่ ในขณะที่ตัวละคร นารุเสะ อิบาระ ตัวละครฮีโร่ในเรื่องนี้เชื่อในสิ่งที่ผู้บังคับบัญชาหรือทางโรงเรียนฝึกของเธอ โดยปราศจากการตั้งคำถามใดๆ ตัวละครหญิงที่ลุกขึ้นมาตั้งคำถามและต่อต้านคำสั่ง เผยให้เห็นถึงการที่ผู้หญิงลุกขึ้นมาต่อต้านอำนาจและคำสั่งของผู้ชาย ที่ตนเองรับรู้ถึงความไม่ยุติธรรมและการถูกลดทอนความเป็นมนุษย์ ซึ่งการต่อต้านของตัวละครทั้งสองได้ส่งผลให้เธอกลายเป็นตัวร้ายของเรื่อง จากการ์ตูนที่ไม่ประพฤติตนตามคำสั่งหรือกรอบโครงสร้างที่ผู้ชายวางและกำหนดหน้าที่ไว้

ส่วนที่สอง คือ แม่พันธุ์เลว กล่าวคือ ตัวละคร โอสี คานอน และ โอสี ซอง ได้เข้ามาขัดขวางกลุ่มคอฟเพเลียนฝ่ายดีที่กำลังพยายามจะไปช่วยเหลือผู้รอดชีวิต โดยในเหตุการณ์การต่อสู้คอฟเพเลียนฝ่ายดีได้มีการกล่าวถึงพันธุกรรมของตัวละคร โอสี คานอน และ โอสี ซอง ว่าได้รับมาจากนักแสดงหญิงชื่อว่า โอสี คอง โดยเบื้องหลังของนักแสดงสาวคนนี้เป็นฆาตกรต่อเนื่อง ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงการสร้างเหตุผลสนับสนุนความเป็นผู้หญิงเลวในลักษณะของการโทษ

ความเป็นแม่ ซึ่งในที่นี่ไม่ได้หมายถึงความเป็นแม่ที่ให้กำเนิดและการเลี้ยงดู แต่หมายถึงการเป็นแม่พันธุ์ จึงกล่าวได้ว่า การที่ตัวละครทั้ง 2 ตัวนี้กลายเป็นคนร้ายไม่ใช่เหตุผลทางความผิดพลาดทางวิทยาศาสตร์หรือเหตุผลทางการเมืองเพียงอย่างใดอย่างหนึ่ง แต่มาจากพันธุกรรมที่ไม่ดีมาตั้งแต่ต้นกำเนิด

อย่างไรก็ตามในตอนท้ายของเรื่อง ตัวละคร โอลี คานอน และ โอลี ซิง ได้กลับใจ และร่วมมือกับตัวละคร นารูเสะ อิบาระ โดยให้เหตุผลว่าการที่ตัวละคร นารูเสะ อิบาระ ทำในสิ่งที่ควรทำโดยไม่คิดอะไร ไม่ตั้งคำถามหรือต่อต้านกับระบบที่เป็นอยู่ ทำให้เขาเหมือนกับมนุษย์ทั่วไปมากกว่า ซึ่งต่างจากการที่ต้องมาพยายามต่อสู้หรือต่อต้าน โดยไม่รู้ว่าจะสุดท้ายแล้วจะเป็นอย่างไร ดังนั้นแล้วตัวละคร โอลี คานอน และ โอลี ซิง เป็นภาพตัวแทนของการสอน ผู้หญิงให้ควรสยบยอมต่ออำนาจความเป็นชายได้อย่างดี ว่าหากผู้หญิงไม่ตั้งคำถามหรือต่อต้านต่อโครงสร้างอำนาจ ความเป็นชาย และทำตามคำสั่ง ผู้หญิงก็จะได้รับการยอมรับจากสังคม

อภิปรัชญาและสรุปผลการวิจัย

ตัวละครฮีโร่หญิงในการ์ตูนเรื่อง Coppelion มีการนำเสนอบทบาทของผู้หญิงจากเดิมที่อยู่ในสถานะที่รอรับความช่วยเหลือเป็นผู้เข้าไปช่วยเหลือผู้อื่น แต่อย่างไรก็ตามการที่ฮีโร่หญิงทั้ง 3 คนจะสามารถเข้าสู่สถานะของการช่วยเหลือผู้อื่นได้นั้น ยังคงต้องมีการปรุงแต่งร่างกายและสวมบทบาทสถานะให้เสมือนกับเป็นผู้ชาย ผ่านการตัดแปลงร่างกาย เช่น คอพเพเลียนหญิงในเรื่องนี้ต้องไม่มีมดลูกที่เป็นสัญลักษณ์เฉพาะของความเป็นผู้หญิง โดยมดลูกถูกนำเสนอให้กลายเป็นของหวานอ่อนแอในพื้นที่ของความเป็นชาย พร้อมสวมบทบาทหน้าที่การเป็นทหารเพื่อสนับสนุนบทบาทการช่วยเหลือผู้อื่นที่ไม่ใช่การช่วยเหลือที่มาจากผู้หญิงโดยเฉพาะ แต่เป็นการช่วยเหลือจากกองทัพผ่านภาพของผู้หญิงเพียงเท่านั้น แต่ในขณะที่เดียวกันยังคงมีการสงวนพื้นที่กองทัพให้คงความเป็นพื้นที่ของผู้ชาย ด้วยการจำกัดบทบาทหลักของฮีโร่หญิงให้เป็นกลุ่ม/สังกัดพยาบาล เพื่อให้ภาพความช่วยเหลือของฮีโร่หญิงเป็นเรื่องของจิตใจ ความอ่อนโยน ความรัก ซึ่งสอดคล้องกับบทบาททางเพศที่สังคมคาดหวังต่อผู้หญิง พร้อมทั้งเชิดชูความเป็นชายสมัยใหม่ ด้วยการนำเสนอความเป็นชายกับองค์ความรู้และความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์

จากการศึกษาครั้งนี้สรุปได้ว่า ฮีโร่หญิงในหนังสือการ์ตูนญี่ปุ่น เรื่อง Coppelion เป็นผลิตรูปแบบการนำเสนอผู้หญิงที่ดูถูกออกไปจากขนบเดิม คือ ให้ตัวละครหลักเป็นผู้หญิงทั้งหมดในการดำเนินเรื่อง ซึ่งหาได้ยากในการ์ตูนญี่ปุ่นประเภทแอคชั่น และให้บทบาทที่ดูเหมือนยกย่องเชิดชูผู้หญิงให้เป็นฮีโร่ ด้วยการเปลี่ยนภาพลักษณ์และบทบาทของผู้หญิงเพียงผิวเผิน แต่อย่างไรก็ตามการ์ตูนเรื่องนี้ยังคงผลิตซ้ำอุดมการณ์บทบาททางเพศ โดยมุ่งเน้นไปที่จิตสำนึกและความรับผิดชอบ โดยที่ผู้หญิงยังคงต้องเชื่อฟังและปฏิบัติตามคำสั่งของผู้ชาย ด้วยการยกอ้างอิงประกอบของหน้าที่และอาชีพของตัวละคร ซึ่งบทบาททางหน้าที่และอาชีพของตัวละครยังคงถูกเชื่อมโยงเข้ากับความเป็นเพศหญิงและเพศชายตามที่สังคมคาดหวังได้อย่างแนบเนียน มิได้ถูกตัดขาดให้เป็นอิสระจากกัน ดังนั้น การ์ตูนเรื่อง Coppelion จึงเป็นการผลิตและผลิตซ้ำอุดมการณ์บทบาททางเพศ โดยผู้หญิงที่จะได้รับการยกย่องนั้น คือ ผู้หญิงที่มีความสอดคล้องกับการอยู่ภายใต้บังคับบัญชาต่อระบบปิตาธิปไตย

กิตติกรรมประกาศ

ผู้ศึกษาขอขอบพระคุณอาจารย์ ดร. โกสุม โอมพรนุวัฒน์ ที่ให้คำปรึกษาในการศึกษาครั้งนี้เป็นอย่างดี ขอขอบคุณพี่ณัชและนุกที่คอยแลกเปลี่ยนความรู้และมุมมองใหม่ ๆ และขอบคุณครอบครัวที่คอยเป็นกำลังใจให้เสมอ

เอกสารอ้างอิง

- กาญจนา แก้วเทพ, สมสุข หินวิมาน. สายธารแห่งนักคิดทฤษฎีเศรษฐศาสตร์การเมืองกับสื่อสารศึกษา. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด ภาพพิมพ์; 2551.
- จักรกริช สังขมณี. ความเป็นชาย(ส์)หลากหลายมิติ: การสร้างความรู้ การถือครองอำนาจ และการกลายเป็นอื่น Masculinities. ว. สังคมศาสตร์ 2554; 23(1-2): 273-287.
- ฉลาดชาย รมิตานนท์. อุดมการณ์ “ลูกผู้ชาย” และ “ลูกผู้หญิง” [ออนไลน์] 2548 [อ้างเมื่อ 20 พฤศจิกายน 2561]. จาก http://wsc.soc.cmu.ac.th/womancenter/report_upload/0.19813700-1533827102.pdf
- ชารา จันทร์อนุ. การวิเคราะห์หนังสือการ์ตูนญี่ปุ่นภาษาไทยในช่วงปี พ.ศ.2544-2550 [วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบรรณารักษศาสตร์สารนิพนธ์นเทศศาสตร์]. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง; 2551.
- ฤทธิฉันทน์ เชื้อทอง, รุจิระ โรจนประภายนต์. ค่านิยม อุดมการณ์ และรูปแบบการสื่อสารที่แสดงถึงลักษณะทางวัฒนธรรมของคนไทย. ว. นิตาภาษาและการสื่อสาร 2559; 29(21): 110-143.